

Datum

2018-08-30

Diariernr (åberopas)

A159.458/2018

Saknr

000

Er referens

Fi2018/00966/K

Polismyndigheten
Rättsavdelningenfi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remissvar@regeringskansliet.se

Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå (SOU 2018:10)

Inledande synpunkter

Polismyndigheten ställer sig positiv till principen med en gemensam regional indelning men avstyrker Indelningskommitténs huvudförslag om indelning i sex regioner. Myndigheten bedömer att det finns ett flertal svårigheter med huvudförslaget vilka redovisas närmare nedan under avsnittet Myndighetsgemensam indelning.

Polismyndigheten instämmer i kommitténs bedömning att en regional indelning skapar bättre förutsättningar för samverkan myndigheter emellan och mellan stat och kommun vilket innebär att resurser kan användas mer effektivt. För att uppnå detta förordar Polismyndigheten med bestämdhet det alternativa förslaget om en indelning som motsvarar myndighetens sju regioner. Detta eftersom det innebär stora svårigheter för Polismyndigheten att genomföra en ny organisation inom överskådlig tid då myndigheten just avslutat en stor ombildning och förväntas växa med drygt 30 % under de närmaste åren.

Polismyndigheten har tidigare lämnat svar på förfrågan från Indelningskommittén om underlag avseende samordnad regional indelning. Det som framförts i underlaget vidhålls alltså med nedanstående tillägg och förtydliganden.¹

Polismyndighetens organisation och samverkan

Polismyndigheten är Sveriges största myndighet och består organisatoriskt av sju polisregioner, 27 polisområden och 95 lokalpolisområden. Polismyndigheten har nyligen avslutat den största ombildningen i svensk statsförvaltning i modern tid genom att gå från 23 myndigheter till en sammanhållen myndighet. Polismyndighetens ombildning har varit genomgripande och inneburit utmaningar som har påverkat både personal och verksamhet.

¹ Se Polismyndighetens svar på förfrågan om underlag avseende samordnad regional indelning, 2017-12-19, dnr A527.320/2017.

En bärande princip med dagens indelning i polisregioner är att varje region ska vara bärkraftig och kunna hantera i huvudsak all polisverksamhet. Så långt det är möjligt ska den operativa förmågan vara enhetlig och lika. Ett av syftena med reformen var att stärka den lokala polisverksamheten. Lokalpolisområdena, som ofta geografiskt sammanfaller med kommunerna, är basen i Polismyndighetens organisation och det sker en resursförflyttning till dessa områden.

Det finns ett författningsreglerat krav på att Polismyndigheten ska samverka med lokalsamhället för att kunna möta lokala behov. Samverkan med kommunerna har intensifierats och systematiserats genom kommunpolis, som på uppdrag av chefen för lokalpolisområdet driver samverkan med kommuner och lokalsamhället i övrigt, samt genom samverkansöverenskommelser och/eller medborgarlöften mellan polisen och kommunerna. Därutöver finns ett antal områdespoliser i varje lokalpolisområde med uppdrag att bedriva lokalt förankrad polisverksamhet.

Ett omfattande brottsförebyggande arbete bedrivs genom samverkansråd där Polismyndigheten samverkar med andra myndigheter mot grov organiserad brottslighet. Samverkansråd finns i respektive län men också för regionen som helhet i form av samhällsråd.

Sedan Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen samordnade sin regionala indelning har den regionala samverkan utvecklats och underlättats.

I sammanhanget kan även framhållas att Polismyndigheten samverkar med länsstyrelser och kommuner i hela landet. Myndigheten har en god förmåga att utifrån den nya organisationen samverka med övriga aktörer oavsett deras indelning och organisation.

Myndighetsgemensam indelning

Polismyndigheten förordar det alternativa förslaget att ha en gemensam regional indelning i sju regioner som motsvarar myndighetens nuvarande polisregioner. Polismyndigheten menar att flertalet av de fördelar som huvudförslaget har även kan uppnås med det alternativa förslaget. Myndigheten instämmer i Indelningskommitténs bedömning att en fördel med detta alternativ är att den också tillämpas av Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen. Genom Polismyndighetens geografiska indelning har myndigheten goda erfarenheter av bland annat ökad effektivitet, flexibilitet och bärkraftighet.

Arbetet med Polismyndighetens ombildning har tagit mycket kraft under de senaste åren och för att reformen ska nå full effekt har myndigheten även ett digert arbete framför sig med förändringsfrågor. Polismyndighetens välbalanserade regionsindelning riskerar att tappa önskad effekt och den regionala nyttohemtagningen riskerar att gå om intet om Polismyndigheten återigen måste genomgå en ombildning.

Fram till år 2024 förväntas Polismyndigheten växa med 10 000 polisanställda. Rekryteringen förväntas bli omfattande och utan tidigare förebilder i offentlig

sektor. Det ställer inte bara krav på ledning och styrning utan även gällande praktiska frågor såsom lokaler, utrustning, fordon, utbildning, organisationsstruktur osv. Parallellt med detta arbete ska den ökande otryggheten i lokalsamhället och en allt grövre brottslighet hanteras av Polismyndigheten. En ny omorganisation, som blir nödvändig om huvudförslaget genomförs, riskerar att påverka bland annat myndighetens resultat, effektivitet, arbetsmiljö och ekonomi på ett negativt sätt. Som tidigare nämnts måste myndigheten fokusera på att genomföra sitt uppdrag att uppnå reformens önskade effekter fullt ut och samtidigt genomföra en stor och omfattande resurstillväxt – en ökning med 33 % anställda jämfört med idag. Polismyndigheten bedömer det därför som mycket svårt att inom en överskådlig tid genomföra en förändrad regional indelning.

En förändring av Polismyndighetens nuvarande regionsindelning skulle även innebära en stor arbetsinsats och kostnad för anpassning av drygt etthundra av myndighetens it-system. Därtill tillkommer alternativkostnaden för annan it-utveckling som skulle behöva stå tillbaka och inte kunna genomföras om en ny ombildning blir aktuell.

Om huvudförslaget genomförs skulle det få stora konsekvenser för Polismyndigheten. Fyra polisregioner (Bergslagen, Mitt, Syd och Öst) berörs och skulle påverkas organisatoriskt i olika grad enligt nedan.

- Polisregionerna Mitt och Bergslagen skulle tillsammans med polisområde Södermanland från polisregion Öst utgöra en region. En sammanläggning av polisregion Mitt och Bergslagen skulle även innebära att regionpolisområdets ansvarsområde skulle komma att omfatta sju län jämfört med dagens tre län. Möjligheterna till insyn i regionpolisråden kommer därmed begränsas och den lokala och regionala förankringen av insynen minskar. Enligt förslaget skulle regionen omfatta uppemot 80 kommuner vilket avsevärt skulle försvåra samverkan med lokalsamhället.
- Polisområde Kalmar från polisregion Syd skulle tillföras polisregion Öst och polisområde Södermanland skulle enligt punkten ovan tas bort från polisregion Öst. Det innebär en väsentlig försvagning resursmässigt för polisregion Öst och en avsevärd förstärkning av det som i förslaget benämns region Mitt. Skillnaderna mellan regionernas resurser och förmåga kommer att öka, vilket inte är i överensstämmelse med principen att varje polisregion ska vara bärkraftig och att den operativa förmågan ska vara enhetlig och lika.
- Ledningsstruktur för Bergslagen och Mitt påverkas i mycket hög grad. Både vad gäller strategisk regionledning och regionledningscentraler i Örebro och Uppsala. Även regionala enheter för utredning, underrättelse, övrig operativ verksamhet och kansli påverkas.
- Ledningsstruktur för Syd och Öst påverkas i viss grad med anledning av en förändring i polisområdesstruktur med tillhörande lokalpolisområden.

- Regionala enheter för Syd och Öst påverkas i hög grad. Primärt gällande enheterna för utredning, underrättelse och operativ verksamhet såsom regionledningscentraler och Polisens kontaktcenter.
- Polisområde Södermanland och Sydöstra Götaland (Kalmar län) med tillhörande lokalpolisområden påverkas i mindre grad då bedömningen är att de kan "lyftas ur och in" i berörda regioner utan direkt personal- eller kostnadspåverkan.

Landstingens, kommunernas och befolkningens synpunkter vid ändringar i landstingsindelningen

I betänkandet föreslås att det införs en bestämmelse om att särskild hänsyn ska tas till önskemål och synpunkter från berörda landsting. Anledningen är att många landsting berörs och att det troligtvis kommer vara svårt att få till stånd en indelning som tillgodoser varje landstings respektive kommuns första-handsval. Det anges att det givetvis är angeläget att en indelningsförändring har så bred acceptans som möjligt men att det är omöjligt att alla aktörers intressen tillgodoses. Som framgått ovan strider huvudförslaget mot grundläggande utgångspunkter för den nyligen genomförda omorganisationen av Polismyndigheten. Ett genomförande av förslaget skulle medföra uppenbara risker för att önskade reformeffekter inte skulle uppnås i den takt som är önskvärdt. Polismyndigheten berörs således i allra högsta grad av huvudförslaget och det är mot den bakgrunden rimligt att minst lika stor hänsyn tas till Polismyndighetens önskemål och synpunkter, som till landstingens.

Övriga förslag

Vad gäller övriga förslag som presenterats i betänkandet har Polismyndigheten inga synpunkter.

Rikspolischefen Anders Thornberg har beslutat detta yttrande efter föredragning av juristen Linnea Tegernäs. I den slutliga handläggningen har juristen Tony Back deltagit.

POLISMYNDIGHETEN

Anders Thornberg

Linnea Tegernäs

Kopia till:

Justitiedepartementet, PO
Rikspolischefens kansli
Arbetsagarorganisationerna